

Nr 168.

Av herr **Enhörning**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ökning av lånefonden för rederinäringens understödjande.

I proposition nr 69 till innevarande års riksdag har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till kapitalökning för fonden för rederinäringens befrämjande anvisa ett anslag å 3,000,000 kronor.

Det av Kungl. Maj:t hos riksdagen för ändamålet äskade anslaget underskrider i väsentlig mån det av kommerskollegium begärda beloppet. Med hänsyn till nuvarande statsfinansiella situation lär heller icke i och för sig vara något att erinra mot den av Kungl. Maj:t föreslagna nedsättningen, ehuru väl det beklagligtvis torde föreligga grundad anledning befara, att den föreslagna ökningen skall visa sig bliva otillräcklig för tillgodoseende i full utsträckning av föreliggande behov.

Att märka är emellertid, att av det av kommerskollegium föreslagna beloppet, 8,000,000 kronor, 1,500,000 kronor beräknats till möjliggörande i förekommande fall av högst ett års uppskov med amorteringar av rederilån, medan återstoden 6,500,000 kronor skulle användas till nya lån. Emellertid avsåg denna beräkning icke att vara bindande.

Kungl. Maj:t åter har avsett, att huvudparten av det av Kungl. Maj:t äskade beloppet skulle användas till lån. Huruvida i *något undantagsfall*, där särskilt tungt vägande skäl kunde föreligga för frångående av den för rederilån fastställda amorteringsplanen av sex år, utsträckning borde beviljas av den amorteringsfria tiden eller uppskov medgivas helt eller delvis med något års amortering, dock alltid så, att lånet till fullo återbetalades inom den stadgade åttaårsperioden, skulle få ankomma på Kungl. Maj:t att efter närmare utredning och prövning av de förebragta omständigheterna bedöma.

I anledning av vad Kungl. Maj:t sålunda föreslagit tillåter jag mig anföra följande:

För närvarande torde icke föreligga något omedelbart behov av att tonnagebeståndet ökas, alldenstund det ej finnes sysselsättning för hela den nuvarande handelsflottan. Däremot synes det angeläget, att krisen ej onödigtvis ökas genom att en del rederiföretag bringas till konkurs på grund av att statsverket alltför hastigt indriver rederilånen.

Under kristiden utlånades till några rederier avsevärda summor

per båt; i några fall uppgingo lånebeloppen till nära hälften av dåvarande byggnadskostnader. Dessa lånebelopp motsvara för närvarande hela eller ofta till och med mera än resp. fartygs handelsvärde. Med nu rådande frakter kunna dessa fartyg knappast lämna något överskott alls, varför även med bästa skötsel och under särskilt gynnsamma förhållanden i de allra flesta fall fartyget icke kan intjäna den summa, som erfordras för amortering av rederilånet. Det blir därför under dessa omständigheter nödvändigt för borgensmännen att anskaffa amorteringssumman, och torde en sådan åtgärd föra med sig en synnerligen menlig inverkan för borgensmännen, som säkerligen redan förut kännbart lida av den allmänna depressionen. Ett bibehållande av nu gällande korta amorteringstid kommer därför att ställa flera rederier och privatpersoner på obestånd, vilket i sin tur torde hava till följd, att rederilånefonden kommer att lida förlust. Om däremot det årliga amorteringsbeloppet minskas genom att amorteringstiden för under kristiden beviljade lån utsträcker till 10 år, så torde det bliva lättare för rederierna och borgensmännen att fullgöra sina åtagna skyldigheter mot statsverket, vilket även kan ske genom att Kungl. Maj:t lämnas frihet att efter vederbörlig omprövning medgiva betalningsanstånd.

På grund av vad jag sålunda anført, får jag hemställa,

att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts ifrågasvarande proposition, i vad densamma avser den äskade anslagssumman, måtte förklara,

dels att amorteringstiden för redan beviljade lån måtte på ansökan kunna utsträckas till åtta år, förutom de amorteringsfria första tvenne åren — vadan alltså rederilånens giltighetstid skulle bliva 10 år,

dels att giltighetstiden för de nya lånen ävenledes utsträcker till 10 år, varav de första tvenne åren — i likhet med hittills — amorteringsfria,

dels att hinder icke skall föreligga för Kungl. Maj:t att efter sig företeende omständigheter samt närmare utredning och prövning i varje särskilt fall medgiva betalningsanstånd, dock så att härigenom icke eftersättes kronans säkerhet och rätt samt att lån under alla förhållanden varder till fulla guldets inom utgången av det tionde året från lyftningsdagen.

Stockholm den 6 mars 1923.

E. A. Enhörning.